

Биз тең мүмкүнчүлүккө жана жакшы келечекке биз!



№ 4
Апрель 2009

МААЛЫМАТ БЮЛЛЕТЕНИ

Бюллетень "КРдагы Мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды жана алардын үйбүлөсүн колдоо" ХелсПром долбоорунун алкагында Биг Лотери Фондунун каражатынын эсебинде чыгарылат

Supported by
 **The National Lottery**®
through the Big Lottery Fund



Мазмуну:

- Долбоордун жаңылыктары
- 7-9-апрелде Бишкекте Эл аралык конференция болуп өттү
- Конференциянын жыйынтыгы негизги сунуштар
- ФЕЦАнын «Теңдештер жана Түрдүүлөр» деген бюллетени
- Өзгөчө балдардын өзгөчө муктаждыгы
- Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга тең укуктуу коом түзүүнү үйрөтүүчү тренерлер үчүн биринчи тренинг
- Массаж – бул искусство!
- Дмитрий Медведев: «Майып адам дүкөнгө же самолетко кире албаса - бул Конституциянын түздөн-түз бузулганы»
- Талма тутканда /эпилепсияда /эмне кылуу керек
- Ден-соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдары бар үй-бүлөөлөрдүн жеңилдиктери
- 47-жаштагы ишсиз майып миллиондогон жүрөктөрдү багындырды

Урматтуу коллегалар,

Биз Кыргызстандагы майыптык маселелерди чечүүгө катыштыгы бар уюмдар менен жеке адамдарга жаңылыктар түрмөгүн жөнөткөнгө кубанычтабыз. Эгерде жаңылыктарды жана жөнөткөн материалдарды алууну кааласаңыз керектүү катты email ardi.kyrgyzstan@gmail.com электрондук почтага жөнөтүңүз.

Дарек: Бишкек ш., Көк-Жар кичирайону, үй. 1, ж/п 4, Тел. /факс (0312) 517634, ardi.kyrgyzstan@gmail.com

Долбоордун жаңылыктары



Ушул жылдын февралында Биг Лотери Фондусунун эсебинен Эмгек жана Социалдык Өнүгүү Министирлигинин кол кабыш кылуусу менен Майып-Балдардын Ата-энелери Ассоциациясынын ресурстук-реабилитациялык борборуна долбоордун чегинде экинчи **адистештирилген микроавтобус** алынды. Биринчиси Бөкөнбаев айылындагы Борбор үчүн сатып алынган.

Микроавтобус, мурдагысындай, мүмкүнчүлүгү чектелген балдар менен адамдарды ташуу үчүн атайын ылайыкташтырылган, балдарды майыптык коляска менен автобустун ичине көтөрүүчү атайын лифт бар, ал атайын кемерлер менен жерге бекем бекитилет. Ар бир отургуч коопсуздук кемерлер менен жабдылган, зарыл учурда отургучтарды жеңил чыгарып алса болот. Ар бир микроавтобуста аптечка, ылайыгына жараша өрт өчүргүчтөр бар, камсыздалган жана сигнализация орнотулган. Микроавтобустарды сатып алуу, 2008-жылдын апрель айындагы «Ден-соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын укуктары жана гарантиялары жөнүндөгү» мыйзамдын чегинде ачылган реабилитациялык борборлордун өнүгүүсүнүн бир бөлүгү болуп эсептелет. Бул микроавтобустар каражаттан жана физикалык себептерден мүмкүндүгү болбогон өзгөчө муктаждыктагы балдарды борборго гана эмес, башка маданий-агартуучу жайларга да алып барат. Долбоор бүткөндөн кийин, толук жабдылган борборлор жана микроавтобустар, ата-энелер бирикмелери жана жергиликтүү бийлик органдары менен тыгыз кызматташтыкта иштешет.

Мамлекеттик структуралардын колдоосу менен Бишкектеги жана Бөкөнбаев айылындагы **күндүзгү борборлордун имараттарын** ремонттоого каражат табылып жана иштер жүрүп жатат. Жакынкы айларда борборлор үчүн керектүү эмеректерди, жабдууларды, китептерди жана жетилүүгө жардам берүүчү оюнчуктарды алуу күтүлүп жатат. Ушул эле учурда күндүзгү борборлор үчүн программа түзүлүп, ага адистерди издөө мамлекеттик каржылоонун негизинде жүргүзүлөт.

Март айынын ортосунда өнөктөштөрдүн өкүлдөрү **Москвага** бир жумалык **стажировкага**, РООИ «Перспектива» жана Дарылоо Педагогикасы Борборунун иштери менен таанышууга барышты. Дагы да, АРДИ жана «Шоола Колдун» өкүлдөрү майыптыгы бар жаштарга кесиптик багыт берүү маселери боюнча региондор аралык семинарга катышышты жана майыптык маселелери менен иштеген башка борборлорго барышты. Алар менен байланыштар түзүп, керектүү адабияттарды сатып алып жана москвалыктарды Кыргызстанга тажрыйба алмашууга чакырышты.

Майыптык маселелерге арналган - **www. kelechek. kg** - веб-сайты ишке киргизилди. Сайттын максаты - майыптык маселелер боюнча маалымат берүү, айрыкча балдар майыптыгы боюнча, дагы да ата-энелерге, адистерге жана көптөгөн уюм менен мекемелерге, майыптык маселелер менен иштеген жарандар жана алардын үй-бүлөөлөрүнө пайдалуу курал болуп берет. Бул иште Азияинфо жана Hoster. kg компаниялары техникалык колдоо көрсөтүштү.

www. kelechek. kg сайтынан акыркы жаңылыктарды, сүрөт галереясын, ата-энелер, адистер үчүн бөлүмдү табууга болот, анан да "Инфо-центр" бөлүмүндө, майыптык маселелер менен иштеген уюмдар үчүн пайдалуу маалыматтар бар. Бул бөлүмдөн мыйзамдар жөнүндө, жарыяланган материалдар, маалыматтар базасы, кызыктуу маалымдоолор жана ссылкаларды табасыңар. Сайтта көз менен көрүүдө проблемасы бар адамдар үчүн тамгаларды чоңойтуу көрсөтүү каралган.

«Бул сайт көпчүлүккө кызыктуу жана пайдалуу болот деп үмүттөнөбүз, анткени бул жерде республикадагы майыптардын маселери чагылдырылат жана ал өзгөчө муктаждыктагы балдардын келечегинин, демек алардын үй-бүлөөлөрүнүн да өзгөрүүсүнө көрүнүктүү салым кошот деп ишенебиз. Суранабыз, эгерде сизде майыптар маселесине байланыштуу жаңылыктар, макалалар, кулактандыруу жана кызыктуу маалыматтар болсо, аларды info@kelechek. kg га жөнөтүңүз. Аларды биз сайттын тийиштүү бөлүмдөрүндө жайгаштырууга аракет кылабыз», -деп айтат Тамара Дыйканбаева, Майып-Балдардын Ата-энелери Ассоциациясынын төрайымы.

Бишкекте 7-9 апрелде Эл аралык конференция болуп өттү



7-9-апрелде Бишкекте «Өзгөчө муктаж балдар жана алардын үй-бүлөөлөрү менен иш алып баруунун инновациялык мамилелери: Кыргызстандын жана жакынкы, ыраакы чет өлкөлөрдүн тажрыйбалары» деген эл аралык конференция болуп өттү. Уюштуруучулар Бишкек шаарындагы Майып-Балдардын Ата-энелери Ассоциациясы жана "Шоола Кол" Коомдук Бирикмеси, өнөктөштөрү Улуу Британиядагы ХелсПром кайрымдуулук уюму жана КР Эмгек жана Социалдык өнүгүү Министирлиги, каржылаган Биг Лотери Фонду. Конференция «Достук» мейманканасынын амфитеатрында өттү.

Конференциянын максаты өзгөчө муктаж балдарга жана алардын үй-бүлөөлөрүнө жардам берүүнүн ар түрдүү мамилелерин талкуулоо, Кыргызстандагы жана чет өлкөдөгү уюмдардын өз ара аракеттешүү жана кызматташуу жолдорун издөө, тажрыйба алмашуу болду.

Конференцияны Кыргыз Республикасынын Эмгек жана Социалдык өнүгүү министри Ташпаева Назгуль Аскеровна ачты. Биринчи күнү 130дан ашык, калган күндөрү 100гө жакын адам катышты. Алар Кыргызстандын бардык областарынан, о. э. Россия, Өзбекистан, Украина жана чет өлкөлөрдөн, -өзгөчө муктаж балдардын эрте жашынан билим алуусуна жардам берүүдө, социалдык коргоо жана саламаттыгын сактоодо, майып адамдардын укугун жана кызыкчылыгын илгерилетүүдө практикалык иш тажрыйбалары бар, Улуу Британия, АКШ жана Швейцариядан келишти.

Конференцияны өткөрүүдө көп уюмдар жана компаниялар колдоду. Биг Лотери Фондусунун каражаты менен ХелсПром, региондордон келгендерди ЮНИСЕФ жана ЭвриЧайлд каржылады. Техникалык жана уюштуруучулук жагын ушул эле уюмдар жана ХелпЭйдж Интернешнл, "Достук" мейманканасы, "Сладости Востока" компаниясы колдоп берди.

Конференциянын атмосферасы катышуучуларды зериктирген жок, чексиз көпчүлүгү мындай конференцияга биринчи жолу катышып, жана ушундай конференцияларды бат-бат өткөрүп турууну суранышты. НПОнун өкүлдөрү, о. э. мамлекеттик сектордогулар Улуу Британия, Швейцария, Россия, Өзбекистан жана Украинадан келген коллегалардын бөлүшкөн баалуу тажрыйбасы менен билимдерин белгилешти. Өзгөчө муктаж балдардын абалын жакшыртуу үчүн мындан да тыгыз кызматташууну каалагандыктарын билдиришти. Кыргызстандык коллегалардын чыгып сүйлөгөндөрү кайталангыс жана пайдалуу болду, Мамлекеттин колдоо көрсөтүүсүн натыйжалуу ишке ашыруу маанилүү экендигин көрсөткөн булардын тажрыйбасын, көптөгөн катышуучулар региондун башка өлкөлөрүнө жайылтууну каалашты. Эрте Жашынан Кийлигишүү Институтунун президенти, Анна Кукураза (Украина), өзүнүн бетачарында, АКШдагы изилдөөлөр, өзгөчө муктаж балдарды колдоого бүгүн 1 доллар салсак, келечекте 8 доллар үнөмдөөгө мүмкүн экендигин көрсөттү, деп белгилеп өттү.

Катышуучулардын көпчүлүгү, анын ичинде мамлекеттик мекемелердин өкүлдөрү да, көптөгөн жаңы нерселерди гана билбестен, эң башкысы, алар майыптардын, өзгөчө муктаж балдардын жана алардын үй-бүлөөлөрүнүн проблемаларына түшүнүктөрүн жана мамилелерин өзгөртүштү.



Конференциянын жыйынтыгы боюнча негизги сунуштар

7-9- апрель 2009-ж., Бишкек. "Достук" мейманканасы. «Өзгөчө муктаждыктагы балдар жана алардын үй-бүлөөлөрү менен иш алып баруунун инновациялык мамилелери: Кыргызстандын жана жакынкы, ыраакы чет өлкөлөрдүн тажрыйбалары» - Эл аралык конференциянын жыйынтыгы боюнча.

- Кыргыз Республикасынын президентинин алдындагы майыптардын иштери боюнча Кеңештин ишин кайра жандандыруу
- Өзгөчө муктаж балдардын маселелери менен иштеген жергиликтүү жана эл аралык НПОнун мүчөлөрөнөн, майып балдар менен адамдар, алардын үй-бүлөөлөрү, аларга (борборлордун программалары, адистерди окутуу, стажировка, региондогу ийгиликтүү тажрыйбаларды жайылтууга) карата мамиледе бирдиктүү саясатты аныктоо үчүн мамлекеттик структуралардан (Эмгек, Саламаттыкты Сактоо, Билим Берүү Министрликтеринен, Балдарды коргоо Департаментинен) кирген жумушчу топ түзүү

- Майыптардын проблемаларын чечүүдө майыптыктын социалдык моделин мамлекеттик саясатка айландыруу
- Билим берүү жөнүндөгү мыйзамга кошумча/ толуктоолор киргизүү (инклюзивдик билим берүү бөлүгүнө)
- Майыптыгы бар жаштарды жана алардын камкорчуларын (опекундарын) ишке жайгаштыруу боюнча айкын механизм иштеп чыгып, эмгек жөнүндөгү мыйзамга кошумчалар/толуктоолор киргизүү
- Майыптык маселелери менен иштеген уюмдарга, бул маселелерди Массалык Маалымат Каражаттарында (ММК) чагылдыруу мүмкүнчүлүгүн түзүп берүүнүн айкын механизмин иштеп чыгып, ММК жөнүндөгү мыйзамга (айрыкча социалдык жарыяларда) кошумча/толуктоолор киргизүү
- Коомдук мекемелерге жана имараттарга кирүү мүмкүндүгүн камсыздоо (балдар бакчасына, мектеп, оорукана, жогорку окуу жайларга ж. б.)
- Өзгөчө муктаждыктагы балдары бар жаш үй-бүлөөлөргө кенеш берүү кызматтарын көрсөтүүнү уюштуруу
- Өзгөчө муктаждыктагы балдар менен иштей турган квалификацияланган адистерди (медиктерди, мугалимдерди, социалдык педагогторду) даярдоо, аларды жеңилдик же акысыз негизде окутуу
- Өзгөчө муктаждыктагы балдар менен иштеген адистердин квалификациясын жогорулатуу
- Балдардын майыптык маселелерине арналган усулдук жана маалыматтык материалдарды (анын ичинде КМШ өлкөлөрүнүн жана чет элдик тажрыйбаларды) кыргыз тилинде которуу, (кайрадан) басып чыгаруу
- Мектепке чейинки мекемелерге жана жалпы билим берүү мектептерине өзгөчө муктаждыктагы балдардын баруусун бара-бара интеграциялоо
- Кесиптик- техникалык окуу жайларынын базасында өзгөчө муктаждыктагы балдар менен жаштардын, жана алардын үй-бүлөө мүчөлөрүнүн адистик билим алуусун уюштуруу.
- КМШ өлкөлөрүндөгү (мисалы, Украина, Россиядагы) тажрыйбаны, эрте жашынан кийлигишүү моделин адаптациялап жайылтуу же жакшыртуу
- Өзгөчө муктаждыктагы баланы колдоо боюнча ар түрдүү ведомстволордун адистеринин биргелешкен программада аракеттенүүсүнүн кичинекей чынжыр боосун түзүү.
- Өзгөчө муктаждыктагы балдардын, анын ичинде алардын ата-энелеринин проблемаларын чечүүдө, мультидисциплинардык мамилени түзүү
- Адистердин мультидисциплинардык командада кандайча иштөөсүн үйрөтүү
- Ата-энелер жана өзгөчө муктаждыктагы балдар чечим кабыл алуу процессинде башынан аягына чейин катышышы зарыл («Биз жөнүндө бизсиз эч нерсе!»)
- Кыргыз Республикасында өзгөчө муктаждыктагы балдар жана алардын үй-бүлөөлөрү жөнүндө бирдиктүү регулярдуу жаңыртылган даректүү базасын түзүү
- Ийгиликтүү иштеп жаткан реабилитациялык борборлорду, алардын тажрыйбасын башка региондорго жеткирүү максатында мамлекеттин колдоосу
- Мамлекеттин балдарды жана үй-бүлөөлөрдү колдоо борборлорун региондордо ачуусу
- Мамлекеттин майып балдары бар үй-бүлөөлөрү үчүн социалдык турак жай курууну кароосу жана куруусу
- Кыргыз Республикасындагы майыптык маселелер менен иштеген мекемелер, уюмдар жана жарандардын ортосунда билим бөлүшүү, тажрыйба алмашуу жана кызматташтыкты орнотууда, ушундай, эл аралык конферецияларды регулярдуу өткөрүп туруу (бир гана Бишкекте эмес, башка региондордо да).



«Теңдештер жана Түрдүүлөр»- БАЕФ Бюллетени

Борбордук Азиядагы Евразия Фонду (БАЕФ) квартал сайын чыгуучу майыптык маселелерге арналган бюллетендин биринчи санын кыргыз жана орус тилдеринде чыгарды. Эдвард Винтер, БАЕФдин аткаруучу директору, бул санда окурмандарга мындай сөз менен кайрылат: Сиздердин назарыңыздарга «Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын турмушун жакшыртуу (МЧЖТЖ)» долбоорунун кварталдык маалымат бюллетенинин биринчи санын, мен өтө кубаныч менен сунуштаймын. Биз, бул маалымат бюллетени жана иш

жүзүнө ашып жаткан бул долбоор, мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын турмушун жакшыртууга дем берет деп үмүттөнөбүз.

...Биз мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын укугун коргоону жакшыртууну, мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарды тейлөөгө киргизүүнү жана алардын өз күчүнө ишенүүсүн бекемдөөнү каалайбыз, Биз мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын турмушун жакшыртуу ишинде, өкмөт менен бизнес өкүлдөрү, жана мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын уюмдарынын ортосундагы ресурсттук мекеме катары чыгууну каалайт элек. Ушул максатта биз Кыргызстандагы мүмкүнчүлүгү чектелген жарандар менен иштешкен уюмдардын форумун түзүүнүн демилгечисибиз, Ушуга байланыштуу, мен Сиздерди активдүү кызматташууга чакырат элем, бизге кайрылыңыздар, Алдыга койгон максаттарга карай жылыш үчүн, биз сиздердин колдоого жана кызматташууңарга ишенебиз.

Бюллетенге жазылыш үчүн жазыңыз email rasul@eurasia.kg, anara@eurasia.kg

Өзгөчө балдардын өзгөчө муктаждыгы

Майып балдар жана алардын үй-бүлөөлөрү менен иштөөдө инновациялык мамиле керек, Бишкекте болуп өткөн эл аралык конференция ушул олуттуу темага арналды.

- Мүмкүнчүлүгү чектелген балдар өз бир туугандары менен жашашы зарыл, бул үчүн мамлекет алардын ата-энелерин ар тараптуу колдоого милдеттүү. Балдар стационардык мекемеге өтө оор учурда гана жеткирилиши керек. Бул балага жана анын үй-бүлөөсүнө, дагы да мамлекеттин өзүнө чыгымсыз, -деп ишенет ЮНИСЕФтин Кыргызстандагы туруктуу өкүлү Тимоти Шаффер, -Көпчүлүгү кадимки мектептерде окуп, коомго ылайыкташып сиңишип кетет жана анын толук кандуу мүчөлөрү боло алышат. Жергиликтүү коомдун деңгээлинде балдарды күндүзү тейлөөнү уютуруучу реабилитациялык борборлорду жана ылайыкташтырылган мектептерди уютуруу зарыл. Бейөкмөт уюмдар бул иште жетиштүү тажрыйба топтошкон.

Чет элдик эксперттер менен биздин мамлекет кызматкерлер да пикирлеш. Буга өткөн жылы кабыл алынган мамлекеттик социалдык буюртма жөнүндөгү Мыйзам күбө. Бул социалдык программалар менен долбоорлорду ишке ашыруунун формасы, чынында бул бейөкмөт секторунун өкүлдөрүн мамлекеттик кызматка тартууну түшүндүрөт.

- Бала иш-чаралардын: медициналык, социалдык, психологиялык жана укуктук комплексине муктаж. Тилекке каршы, көбүн эсе мамлекеттеринде, Бейөкмөт Уюмдарындагыдай, квалификацияланган адистер жана жакшы жабдуулар жок, мына ошондуктан мамлекет аларды тартууга жана эмгек акы төлөөгө даяр-деп айтат Эмгек жана Социалдык өнүгүү министри Назгуль Ташпаева –Эң башкысы, борборлоштурулган колдоо үзүлгөндө жергиликтүү коом ишти өз алдынча улантып кетиши үчүн туруктуулук механизм тургузуу. Мыйзам алдындагы база иштелип чыкты жана бекитилди, мына ушул жылы, жаңы демилге ишке киргизилет. Анын ишке ашырылышы үчүн бюджеттен 5 миллион сом каралган.

Булагы : МСН, Максим Цой. Материалдын дареги: <http://www.msn.kg/ru/news/27290/>



Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга тең укуктуу коом түзүүнү үйрөтүүчү тренерлерге биринчи тренинг

Кыргыз Республикасынын эмгек жана социалдык өнүгүү Министрлигинин мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарды коомго киргизүү долбоорун ишке ашырууда эл аралык кызматташуунун Япон агенттигинин колдоосу менен 2009-жылдын 2-7-февралында, Бишкекте «Мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга тең укуктуу коом түзүүнү үйрөтүүчү тренерлердин тренингин» уютурду.

Мындай тренинг Кыргызстанда биринчи жолу өткөрүлдү. JISАнын кыска мөөнөттү эксперти доктор Кенжи Куно тарабынан мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар менен иш алып баруу жөнүндө курстар өткөрүлдү. DET, “Майыптыктын социалдык моделинин” негизинде майыптык проблемалар жөнүндө коомдун маалыматтуулугун жогорулатуучу атайын мамиле. DET Улуу Британияда 1970-жылдан бери өткөрүлөт. Ал, мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын укуктарын басынтып чектөөгө жана аларга күн мурунтан жаман ойдо болууга карата багытталган, чечимдерди изилдейт.

ДЕТтин кайталангыстыгы, мүмкүнчүлүгү чектелген жарандардын өзү тренер болуш керек. Кыргызстандан түрдүү региондордон мүмкүнчүлүгү чектелген 10 адам тренинге катышты. Алардын көпчүлүгү азыр өз билимдерин жана машыгууларын иш жүзүндө колдонуп жатышат. ДЕТ жөнүндө кененирээк маалымат алгыңар келсе төмөнкү сайтты караңыздар <http://www.detforum.com>

Булагы: JICA Kyrgyz Channel – February - March, 2009

Бюллетенге карата бардык маселелер боюнча кайрылыңыздар: jicakg-info@jica.go.jp



Массаж – бул искусство!

Шиничи Саито – JICA Япон агенствосунун экинчи валонтеры, ал Кыргыз Республикасындагы Медакадемиянын алдындагы медициналык училищада массаж мугалими болуп иштейт. Массаж жана мануалдык терапия бөлүмүнүн бардык студенттери – көзү начар көргөндөр же таптакыр сокурлар. Массаж – бул начар көргөн балдарга оңой олтоң үйрөнүүчү адистиктин бири. Ошондой эле алар массаж искусствосун үйрөнүүдө көзү жакшы көргөн студенттерден да ийгиликтүү, анткени көрүүнү жоготуу сезүүнү өөрчүтөт, бул туура диагностикага жана массаж курсун өткөрүүдө өтө маанилүү.

Биз Шиничи – сандын сабагына катыштык – ал өз ыкмасын иштеп чыккан. Ал сөз менен түшүндүрбөйт, иш жүзүндө бул же тигил массаж кыймылдарын кандай жасаш керек экендигин студенттин өзүнө жасайт, ал аны өзүндө сезиш керек, андан кийин балдар бири-бирине машыгышат, жаңы ыкманы жана кыймылды бекемдейт. Анын студенттери ар түрдүү жашта жана ар биринин өз тарыхы бар. Кээ биринин көрүү проблемасы тубаса, кээ бири бой жеткенде спорттук жаракаттан же жумуштан жоготушкан. Бирок алардын баарын бир гана каалоо бириктирет–адамдарга жардам берүүнү үйрөнүү, дарылоо жана ооруну массаждын жардамы менен айыктыруу.

Булагы: JICA Kyrgyz Channel – February - March, 2009

Дмитрий Медведев айтат: «Майып адам дүкөнгө же самолетко кире албаса - бул Конституциянын түздөн-түз бузулганы»

Фото-сүрөт: РИА «Жаңылыктарынан»



Президент майыптар жумушка орношуу учурунда кирешесин жоготпосун үчүн, аларга төлөөлөрдү, кайрадан карап чыгууну суранды.

6-апрелде Кремлде Россиянын Президенти Майыптардын иштери боюнча Кеңештин биринчи кеңешмесин өткөрдү.

Президенттин алдындагы Майыптардын иштери боюнча Кеңеш 2001-жылгы чейин иштеп келген. Анын иши өткөн жылы гана Медведевдин буйругу боюнча кайрадан ишке киргизилди.

-Айрыкча белгилеп өтүү зарыл, биз жырлаган эмес, бирок өтө жөнөкөй да эмес мезгилде жолугушуп жатабыз. Бул мезгилде калктын азыраак корголгон катмары, анын ичинде майыптар баарынан көбүрөөк азап чегишет, -деп белгиледи президент, кеңешмени ачып жатып.

Медведев, Россия 2008-жылдын сентябрь айынан баштап ООндун майыптардын укуктары Конвенциясына киргендигин, демек, алар жөнүндө дүйнөнүн алдыңкы өлкөлөрүнөн кем эмес кам көрүү керек экендигин эске салды.

-Майып адам дүкөнгө, самолётко же поездге кире албаса, музейге, спортзалга же кинотеатрга бара албаса, кадимкидей билим ала албаса-бул жөнөкөй эле кайдыгерлик же көңүл бурбагандык эмес. Бул биздин өлкөнүн Конституциясын түздөн-түз бузгандык, -деп билдирди Медведев.

Андан кийин президент Саламаттыкты сактоо жана Социалдык өнүгүү министри Татьяна Голиковага жылдын аягында Конвенцияны ратификациялоо жөнүндөгү сунушту көрсөтүүнү тапшырды. Мындан тышкары, Медведев өкмөткө майыптардын акчалай айлык төлөмдөрүнүн (ЕДВ) жаңы тартибин иштеп чыгууну буюрду. 2004-жылы ЕДВны майыптыктын группасына эмес, эмгекке чектелген жарамдыгынын даражасына жараша бекитишкен. Жыйынтыгында, ишке жарамдуу майыптар, ар бир айда 537ден 1208 рублге чейин жоготушкан.

-Бирок, иш тапкандан кийин адамдын майыптыгы жоголуп кетпейт го, -деп Медведев бул маанисиз эрежени белгиледи.

Президенттин пикири боюнча, өлкөдө майыптарга ылайыкташтырылып жабдылган автоунаалардын саны да көбөйүшү зарыл. Бүгүн мындай унаалар бизде 2%ти түзөт, азыркы замандын нормалары 5%тен кем болбошу керек.

Майып-балдарга үй шартында билим берүүгө да көңүл бурулат.

- Бюджеттин эсебинен заманбап билим берүү технологиясына кирүүгө мүмкүндүк камсыз болуу зарыл. Биз майыптар үчүн нормалдуу билим берүү системасын түзүшүбүз керек, -деп жыйынтыктады Медведев

Булагы: <http://www.kp.kg/daily/24274/469842/>

Талма тутканда /эпилепсияда /эмне кылуу керек

Тутулуу (талма) деген эмне?

Тутулуунун себеби, мээге тегиз тараган электр тогу эсептелет. Бул адамдын аң-сезимин жоготууга алып келет, мындай учурда кадыресе, бүт денеси менен түйүлүп жана эрксиз кыймылдарды жасап жерге жыгылат. Талма тутуунун кээ бир түрүндө, жыгылбай жана эрксиз кыймылдарды жасабай эле, киши аң-сезиминин чаташканын же чаржайыттыгын баштан өткөрөт.

Эмне жасоо зарыл?

1. Талманын алдын алуу үчүн, сиздин балаңыз берилген керектүү дарыларды өз убагында ичип жаткандыгына, ынаныңыз. Кээ бир адамдардын тутулуусу белгилүү бир учурда, мисалы, чырактын күйүп-жануусунан же өтө чарчагандан кармайт.
2. Эгерде кимдир-бирөөнүн талмасы кармап калса жана ал эсин жоготкон абалда болуп, жерге жыгыла элек болсо, аны акырын жерге жаткызыңыз. Аны капталы менен жаткызып, бир колу менен бутун алдына тартып коюңуз, ал оодарылбасын жана кусканда дымыгып калбасын.
3. Кээ бир учурда тутулганда адамдар кыймылсыз болуп, көбүнчө көгөрүп кетет. Бул бардык булчуңдардын түйүлүүсүнөн болот, бирок дем кыстыгуунун себеби эмес. Алар капталы менен жатканда жаактарын ачууга аракет кылбагыла; эгерде сиз муну колуңуз менен аракет кылсаңыз, бармактарыңыз тиштелет, эгерде кашык же ушундай бир буюм колдонсоңуз, тиштерине зыян келтиресиз. Кыйындагандык жакында өтүп кетет, алардын териси табыйгы өз түсүнө келет.
4. Көпчүлүк туталактар 5 мүнөттөн ашпайт (көп учурда ата-энелерге узак болгондой сезилет). Эгерде убакытты белгилеп койсоңуз, канчага созулаарын билесиз. Эгерде ал 5 мүнөттөн ашса, сиз туталакты токтотуучу дары бересиз. Дары жок болгон учурда, баланы тез арада ооруканага жеткириңиз же тез жардам чакырыңыз.
5. Туталагы бүткөндө, бала уйкусурап, жүнү бошоп, көбүнчө өтө алсыз болот-бул учурда балага, толук өзүнө келүүсүнө убакыт бергиле. Мүмкүн балага ага эмне болду жай түшүндүрүп, аны кубаттап туруу зарыл.
6. Эгерде баланын туталагы мурдагыдан тез-тез кайталанып же өзгөрүүлөр болсо, анда сөзсүз дарыгерге кайрылып, бул жөнүндө кабарлаңыз.

Даярдаган Марк Хантер.

Эскертүү: Сыркоологон адамды бул оору өлүмгө же физикалык абалынын же акыл-эс зээндүүлүгүнүн одоно бузулушуна сейрек алып келет.

Талма оорусу байыркы мезгилден бери белгилүү. Талма тутулуу көптөгөн улуу адамдарда болгон, булар апостол Павел жана Будда, Юлий Цезарь жана Наполеон, Гендель жана Данте, Ван Гог жана Нобель (Нобел сыйлыгынын негиздөөчүсү).

Ден-соолугуна байланыштуу мүмкүнчүлүгү чектелген балдары бар үй-бүлөөлөргө жеңилдиктер

Өзгөчө муктаж балдары бар үй-бүлөөлөрдүн бүгүнкү мыйзамга ылайык төмөнкү жеңилдиктери жана укуктары бар:

- 600 дөн 1055 сомго чейин ар бир айлык пособия
- 25%ке чейин электр жана жылуулук энергиясынын төлөмдөрүн төлөөгө;
- 40%ке чейин газ төлөмдөрүн төлөөгө;
- акысыз медициналык тейлөө жана дары-дармектерди 50%ке арзан же суммасы 300 сомго чейинки дары-дармектерди акысыз берүү;
- шаар аралык жана шаардын четиндеги мамлекеттик автоунаа каттамдарында мезгилдүү акысыз жүрүү;
- реабилитациялык тейлөө көрсөтүү (жеке программа менен);
- медициналык көрсөткүчү бар кезде, протез берүү;
- ташуунун жеке каражаттары менен камсыздоо (майыптык коляска, ходунок жана башка жардамчы каражаттар);
- балдарды мектепте же үйдө окутуу;
- дарылоо-эс алуу (санаторияга жолдомо берүү)
- коомдук имараттарга (мектеп, балдар бакчасы, оорукана, маммекемелер, дүкөндөргө) өзгөчө муктаждыктагы балдарга кирип-чыгууга мүмкүнчүлүктөрдү түзүү.

Балаңардын майыптык категориясына жараша жашаган жериңиздеги жергиликтүү соцкоргоо бөлүмүнөн, о. э., билим берүү бөлүмдөрүнөн (мисалы, үйдө окутуу жөнүндө) белгиленген жеңилдиктер, жана укуктар, алардын өлчөмүн жана түрлөрүн аныктаңыз.

Кийинки сандарда өзгөчө муктаждыктагы балдардын жана алардын үй-бүлөөлөрүнүн укуктары кандай мыйзамдардын негизинде корголот, ушул жөнүндө айтып беребиз.

47-жаштагы ишсиз майып миллиондогон жүрөктөрдү багындырды

47-жаштагы шотландык Сьюзен Бойлдун Интернеттеги белгилүү феномени тарыхта калат, деп жазат The Washington Post газетасы. Британия Таланттарды Издейт деген шоу көрсөтүүсүндө (россиялык "Минута славы"га окшош) жалгыз үйкөжөкеси "Отверженные» мюзиклден "Мен Түш көрдүм" ариясын аткарып аудиторияны жана жюри мүчөлөрүн таң калтырды.

Өткөн жумада анын аткаруусундагы ролик YouTube видеосервисинде белгилүүлүк рекорддун койду. Визибл Межурс фирмасынын маалыматы боюнча; Бойл катышкан же ал жөнүндөгү видеоролик бүтүндөй 85, 2 млн жолу көрүлгөнүн билдирет (акыркы маалымат боюнча көрүүнүн саны 100 миллиондон ашык); эки суткада эле - 20 млнго жеткен. Бул сан ар бир секунд сайын өсүүдө. Карадалы аялдын аткаруусундагы бул видео көрүүнүн башка лидерлерин оңой олтоң эле жаап таштады: мисалы, Тина Фейдин пародиясы (34,2 млн көрүлгөн) жана Обаманын шайлоо жыйынтыгынан кийинки сүйлөгөн сөзү (18,5 млн көрүлгөн), деп билдирет Инопресса



Шотландиядагы кичинекей Блэкберн шаарчасынын жашоочусун бир жума мурда кошуналары гана билет эле.

Кебетеси бир аз жарашпаган, жарды жана ишсиз, тубаса майып аял өмүр бою профессионал ырчы болууну кыялданган. Аткаруу алдындагы кыска интервьюсунда Сьюзен, актриса жана ырчы Элен Пейджге окшош болууну кааларын, эч качан турмушка чыкпаган жана өбүшкөн эместигин моюнга алган.

Жюри мүчөлөрүнүн азыраак шылдыңына жана таланттарга тойгон аудиториянын кеңгирөөсүнө карабастан, келишимсиз жана уялчаак Сьюзен Бойл арияны ушунчалык таза жана профессионалдуу аткарды, залдагылар шаттануу менен кыйкырышты. "Известия", Ларри Кингдин шоусуна жюри мүчөлөрүнүн бири, Пирс Морган: «Сиз чыкканда жөн эле тамашалап коёлу дегенбиз» деп ачылды, деп жазат.

Үн жазуучу компаниялар Сьюзенге тынымсыз альбом жазууга келишимдерди сунуштап, журналистер интервью алууга кезекке туруп жатышат. Жылдыздуу сааттан кийин Сьюзен Бойлду Шотландиянын премьер-министри Алекс Сэлмонд куттуктады.

Сьюзендин аткаруусундагы видео англис тилинде: <http://www.youtube.com/watch?v=9lp0IWv8QZY>

Булагы: <http://txt.newsru.com/cinema/20apr2009/susenbol.html>